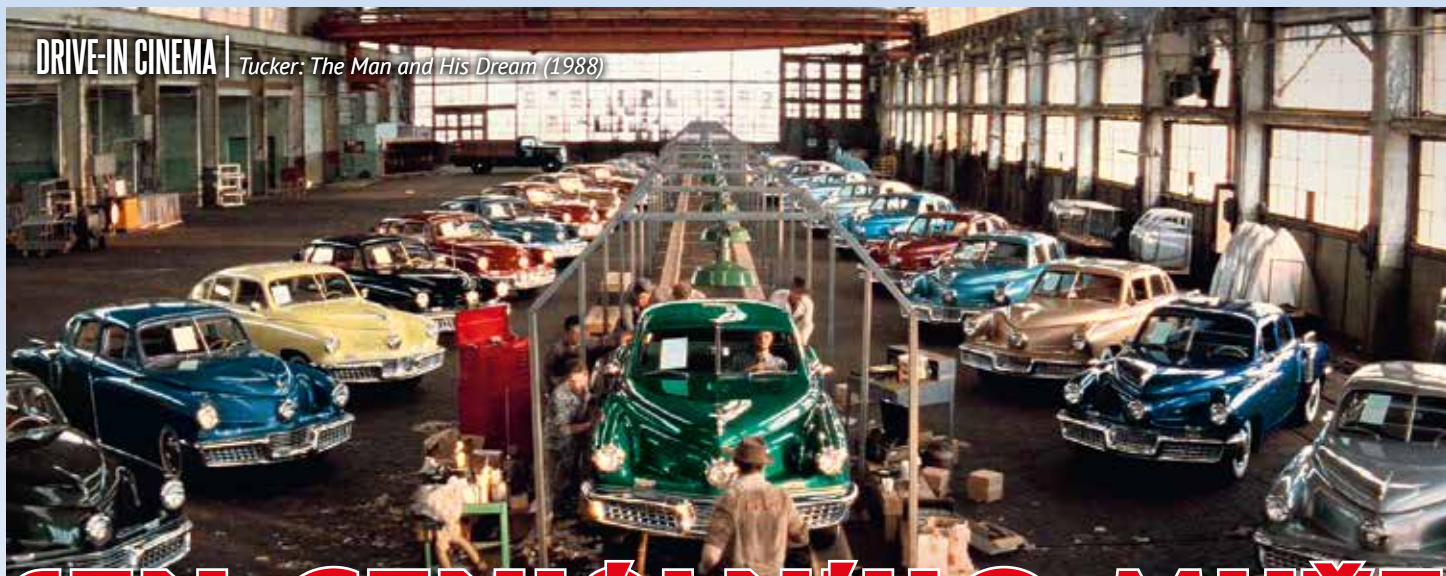

SEN GENIÁLNÍHO MUŽE

Byl snílek a šel do všeho naplno – naplno miloval auta, naplno miloval rodinu a naplno chtěl změnit svět, alespoň ten automobilový. Ale vizionář, navíc geniální, to nemívají v životě lehké. Proto budeme sledovat jeho biografii, příběh a i to, jakou velikost mohou mít klacky pod nohama!

Vlevo Jeff Bridges – filmový Preston Tucker, vpravo ten reálný. Skutečný vynálezce vypadal samozřejmě dobověji, ale přesto najdeme určité společné rysy ve tvářích obou hrdinů – filmového i skutečného...

Snímek, který vám předkládáme, patří k tomu nejlepšímu, co americký filmový průmysl v 80. letech vytvořil – a to bez ohledu na to, že Tucker 48 se stal jedním z nejlepších světových automobilů všech dob, ale i proto, že jen mírně míší realitu s fikcí, neskouzává k laciným efektům, nenutí diváka sledovat hloupé bravury scénáristy a herců, ale v rámci možností ukazuje na jedné straně nadšení a zapálení pro

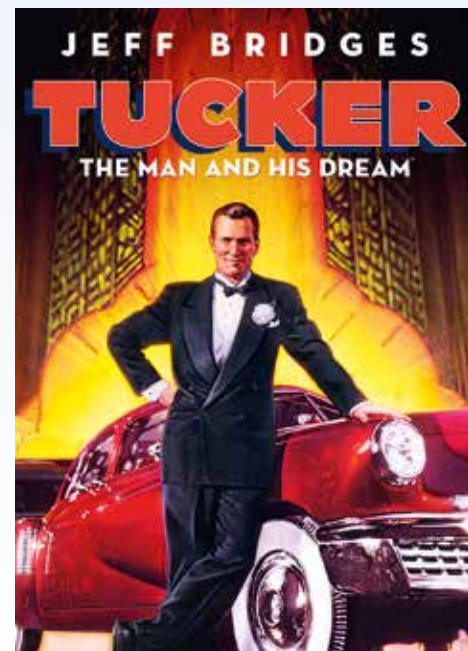
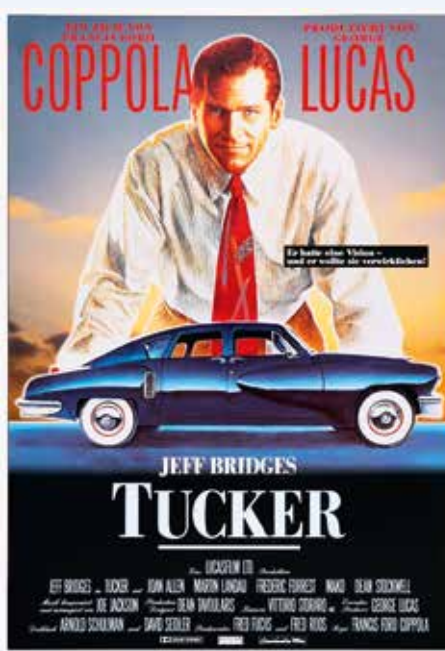
věc, na straně druhé pak podrazy a všeobecně neférové jednání těch nejmocnějších.

O co vlastně ve filmu jde?

Historii Tucker Corporation a seznam vyrobených vozů jsme si detailně představili v číslech 1 a 2/2017, takže jen konstatujeme, že snímek se od reality odklonil v rámci snadnější-

Asi ten nejznámější záběr se dostal i na obaly videokazet. Preston Tucker je zde zobrazený pravděpodobně při slavnostní premiéře svého modelu na jevišti. Obrazové a ani slovní detaily nejsou potřeba, řečeno je vše...

Jedna z mnoha verzí filmového plakátu: tenhle vypadá jako skutečná reklama na americké vlastnictví. Nakonec, proč ne? Preston Tucker byl schopný a ochotný dát Americe a jejím motoristům Best of Best!

Vždy dokonale upravený filmový Preston si upravuje módní poválečný kravatový uzal, na praktikáblu stojí vlastník dvou Tuckerů 48, režisér Francis Ford Coppola. I jemu patří zdsluha, že se námět vůbec realizoval

Z několika použitých upravených Studebakerů na filmování nehody během vytrvalostní jízdy Tuckeru 48 přežil jen tento jediný. Zrovna tento Stude '49 měl scénářem předepsaný ortel „jít přes hlavu“

Je červenec 1987, exteriérové scény s konvojem Tuckerů jsou hotové. Pamětní foto hrdě ukazuje zúčastněné, vesměs viděné i ve snímku. Pokud bychom to brali dobově, Prestonu Thomasi Tuckerovi zbývá sedm let života...

Produkcce šla v přípravě na natáčení do opravdových detailů. Podle dochovaných plánů z archivu Tuckerovy rodiny a klubu nechala dokonce zhotovit přesnou repliku dřevěného karosářského kopyta

ho (a levnějšího – proč to tajit...) zpracování, kdy například několikaletou historii shrnul do jednoletého období. Poměrně přesně popsal Prestona Tuckera jako snílka s excentrickým chováním, zálibou ve whisky a těžkého kuřáka (což se mu nakonec stalo osudným), ale nevynechal důležité ztvárnění rolí členů rodiny i přátel a spolupracovníků. Film prochází peripetiemi Tuckerovy rodiny od prvních nápadů

Ypsilanti Machine & Tool Company existovala i v opravdovém životě proslulého vynálezce. Nemovitost se sice nezachovala, ale podle fotografií dokázal filmový štáb postavit její tvarově věrnou repliku...

Tak tohle je nefalšovaný originál, podle něhož můžete srovnávat. Usmívající se Preston Tucker za volantem svého splněného snu. Ještě ale netuší, kolik problémů mu závisťivci a nepřející dokázali nachystat

Jeden z ocelových herců, zúčastněných na natáčení, se v autentické podobě dochoval v expozici Petersonova Musea v Los Angeles. Proslulou před zvěčnil Petr Bellinger během předloňského výletu po Route 66

Do domu Tuckerových přichází ještě v uniformě designér Alexis Tremulis. Odpovídá to skutečnosti, protože nadaný Američan s řeckými kořeny pracoval na návrzích a optimalizaci karosérii už před válkou

Preston Tucker byl prý fanatik reklamy a nebál se žádného prostředku, jak zvýšit její účinnost. Při shánění peněz na financování výroby bezpečného vozidla neváhal smíchat své plány s drastickými záběry nehod

„Jo! Vyšlo to! Přiklepli nám prachy!“ Rozjásaný Preston huláká do telefonního sluchátka, vedle připooslouchává a povykuje Abe Karatz (Martin Landau). Kombinovaný záběr doplňuje Tuckerova žena (Joan Allen)

Tohle je ale bota jako hrom! Několik let staré ameriky nemají na sobě kousek barvy, dírami v karosériích se divák může koukat na druhou stranu. Z dokumentárních filmů víme, že takhle to po válce nebylo!

Rozbíhá se známý obchod s reklamami na vůz, který zdaleka ještě neexistuje! Na pravé straně zaujme krásný Oldsmobile, tmavomodrý Chevy Fleetmaster zcela vzadu se objeví nejméně ve třech záběrech

Na zdi vlevo jedna z původních Tremulisových skic retušovaného Tuckeru Torpedo, ale „modrák“, čili kopie základního výkresu ukazuje skutečný 48 v měřítku 1:1. Naštěstí se Tuckerova pozůstalost dochovala...

V otevřeném Lincolnu Continental přivezl Preston celou svou rodinu včetně smečky psů. Říká se, že Tucker skutečně jednou koupil auto i se psy, ovšem nevíme, jestli to byl právě tenhle Conti. Ale vzpomínka hezká...

přes hledání cesty a výrobu Tuckerů 48 společně s jejich propagací, až po intriky bulvárního tisku a Velké trojky, jejíž výrobky proti Tuckeru 48 vypadaly jak odložené věci z třináctých komnat. Snímek ilustruje boje Prestona Tucker-a za očistění vlastní osoby a firmy z obvinění, vzneseného Americkým úřadem pro cenné papíry a z podezření z defraudace. Nešetří ale hrdinu v momentech, kdy se dopouští (v dobré víře) omylů, například s obřím projektem propagace vozů, jež zdaleka ještě nebyly k dispozici. Jednoduše skvělý a hodnotný film, na nějž se dá – na rozdíl od obvyklé americké „kvality“ – dívat i opakovaně...

Natáčení a nějaké ty zajímavé detaily

Snímek distribuovaný společností Paramount produkoval známý George Lucas (Lucasfilm), režii měl Francis Ford Coppola (například Kmotr, Cotton Club aj.). Myšlenka na filmové ztvárnění Tuckerova života vznikla už v 70. letech, ale finanční hospodářství původní produkce se mezitím zhroutilo. Nová šance přišla v polovině 80. let, scénář s pomocí potomků Tuckerovy rodiny a klubu majitelů Tuckerů 48 napsal Arnold Schulman. Snímek vznikl za pozoruhodně krátkou dobu třech měsíců mezi polovinou dubna a července 1987. Další rok trvaly práce na střihu a další nezbytnosti, slavnostní premiéra se odehrála 12. srpna 1988. Do poloviny roku následujícího snímek obletěl všechny významné světové kinematografie, k nám se dostal až na VHS. V roce 2018 vznikla jeho digitálně upravená verze, dostupná i na nejnovějších nosičích. Původní dvacetimilión-

nový rozpočet se „podařilo“ překročit o čtyři a čtvrt miliónů USD – někteří majitelé Tuckerů 48 měli přemrštěné požadavky a také adaptace moderních prostorů na vizuální stav těsně poválečné doby stála více, než se čekalo. I přes úspěch u diváků a převážně kladné kritiky film nevydělal na pokrytí natáčecích nákladů, přímý zisk z tržeb do sledovaného období předloňského roku činil 19.900.000 USD, k tomu je ale nutné přičíst i podíly ze zisku z prodeje suvenýrů a nosičů s hudbou.

Jezdíme a (skoro) nebouráme!

Čtenář a divák nemusí být nutně ctitelem aerodynamického Tuckeru 48 (pozor, někdy bývá model mylně označován názvem Tucker Torpedo – ale tohle pojmenování se vztahuje pouze na první, ještě tvarově značně odlišný projekt Alexise Tremulise), aby ocenil fantastické ztvárnění Tuckerových „rebelantských“ jízď v koloně nebo i sólo. Naleštěné 48 se téměř vznášejí nad vozovkou a v záplavě tehdejších tvarů aut působí jako přízrak z alternativní reality. Jediný dramatický záběr představuje historicky doložená a známá celodenní a celonoční jízda testovacího Tuckeru 48 s řidičem Offuttem, během níž vozidlo vinou zlomeného závěsu havaruje a několikrát se převrátí – 48 byl zkrátka příliš těžký. Z dochovaných původních záběrů je vidět, že filmaři tentokrát nepustili fantazii z otěží, něco více o této sekvenci si řekneme v podkapitole o ocelových hrdinech. Scény se zrnitými „dobovými“ sekvencemi z války a detaily na Millerův supersport byly (až na dvě výjimky) natáčeny zároveň s filmem a následně upravené.

Na stojanu první předseriový 48 v rozpracovaném stavu, Preston se rozpačitě drbe ve vlasech, nad Franklinovým šestiválcem dumá s nářadím v ruce Jim Sakuyama (ztvárnil ho Makoto Iwamatsu)

Dva funící pánové zvedají kladkostrojem obří červené T do výšky. Divák ještě ani nemusí spatřit zbytek nápisu na okrajích střechy, aby věděl, že se právě rodí do daleka viditelný firemní nápis TUCKER!

Živí aktéři

Snímek stojí a padá s brilantními výkony Jeffa Bridgese (známe jej i z titulů Starman, Thunderbolt & Lightfoot nebo Big Lebowski). Jeho neodolatelný úsměv dnes pětasedmdesátileté hollywoodské legendy způsobuje, že Tuckero-vi držíme palce i v momentech, kdy víme, že nemá tak docela pravdu. Jeho ženu Veru si zahrála Joan Allen, za zmínku stojí i fantastický Martin Landau v roli Tuckerova přítele Abe Karatze, dále Kanaďan řeckého původu Elias Koteas, famózní v úloze geniálního řecko-amerického designéra Alexise Tremulise nebo Dean Stockwell v roli excentrického miliardáře Howarda Hughese. Další role sice nebyly jen epizodní, ale aby nám někdo náhodou nevyčetl, že zabíráme „příliš mnoho místa a stran“, upustíme od výčtu...

Oceloví aktéři

Je jich tu téměř nekonečná řada a až na několik se jedná o zapůjčené originály. Superrychlé bojové vozidlo zkonstruované Tuckerem, a osazené prosklenou střeleckou gondolou, se nedochovalo, produkce musela nechat vyrobit jednu kopii. Tvarově byla věrná, ale lišila se zbarvením: dochované záběry z Tuckerovy pozůstalosti svědčí o maskovacím zbarvení. Speciál měl údajně jezdit rychlostí přes sto mph, reálné dohady se dnes pohybují kolem 90 mph – vzhledem k použitému a výkonově upravenému motoru Packard V12. Osud této filmové rekvizity není známý. Dvacítka sběratelů poskytla za (prý) nadstandardní úplatu kolekci více než šedesáti historických modelů, počínaje několika „Téčky“ přes Fordy A, mnoho exemplářů předválečné produkce až po luxusní Continental těsně předválečného ročníku (podobný prý Tucker opravdu vlastnil). Kon-

Takový Tucker 48, to je ale váha! A když se mu ještě nechce couvat, pak také ještě krátce vzplane, jsou to nervy na pochodu. Ale Preston s gesty showmana zve na pódium krásné slečny, hudba stále hraje...

Natěšená Amerika se sjíždí podívat na nejbezpečnější a nejmodernější vůz světa! Zatímco před nazdobeným vchodem zastavují dva Cadillaky, uvnitř za plentou, kam nevidí divákové oko, se pořád ještě finišuje!

cert předválečných modelů doplňuje dlouhý Cadillac, Packard 180, z poválečných pak elegantní Chevy Fleetmaster těsně dobového ročníku. Celý snímek ovšem stojí a padá s kolekcí sedmadvaceti Tuckerů 48, poskytnutých členy Tucker Automobile Clubu of America. Ti s nimi až na několik výjimek také jezdí. Všechny hromadné sekvence s 48 byly natočeny za deset dní, dva dny trvala kompletace kolony a její filmování během protestní jízdy k soudu. Tuckery 48 ovšem zdaleka všechny nebyly tak naleštěné, několik jich produkce musela nechat nastříkat a odstranit stopy zubu času, ke cti filmařů však je nutné podotknout, že se drželi

Zajímavosti a drby kolem filmu

- První verze scénáře z poloviny 70. let uvažovala o ztvárnění ve formě komediálního muzikálu
- Realizaci filmu určitě pomohlo, že George Lucas a Francis Ford Coppola každý vlastnili dva Tuckery 48, Coppolův otec byl navíc jedním z prvních majitelů nového 48
- Původně měl Prestona Tuckera ztvárnit Marlon Brando, později Jack Nicholson, oba ale odmítli. Další volbou byl Burt Reynolds, ale ten už příliš zestárnul. Čtvrtým kandidátem se stal Jeff Bridges
- Bridges měl téměř polovinu filmovací doby ruku ve zpevňovacím obvazu, protože si zlomil kost při vzteklem úderu pěstí
- Tucker prý opravdu kdysi koupil auto včetně smečky psů, film tuto skutečnost ilustruje hned v úvodu
- Žádný Tucker 48 nebyl při natáčení poškozený, nepočítáme-li drobné „fukance“ od odlétajících kaménků
- Tucker se skutečně zajímal o bývalou montovnu Dodge v Chicagu, dnes je to Ford City Shopping Center

Už se to obecenstvu nějak nechce líbit! Krásky v Tuckerově angažmá sice vysílají thymolinové úsměvy na všechny strany, ale davy chtějí vidět auto! To je možná první moment Prestonova neúspěchu!

Diváci a pozvaní hosté už ani neskrývají netrpělivost, Preston se občas otočí od mikrofonu dozadu za oponu, aby zkontroloval, jestli je jeho ocelové „dítě“ nachystané na světovou premiéru! Pořád není...

Tucker 48 se nehýbe – a když ano, tak jen silou lidských svalů... Divák netrpělivě poposedává, protože vidí to, co kdysi zůstalo stovkám lidí skryté – práce na prototypu do poslední sekundy!

Velká sláva a obrovský přelomový moment v Prestonově životě! Právě se proměnil z vynálezce a excentrika ve výrobce automobilů! Sice má hotový jen jeden prototyp, ale linky se určitě rozběhnou...

Křach! Láhev značkového sektu se tříští o plech těsně vedle prostředního reflektoru! Nás jen tak mimoděk napadlo, jak by se asi s úderem těžké skleněné láhve „popasoval“ některý z modelů současnosti...

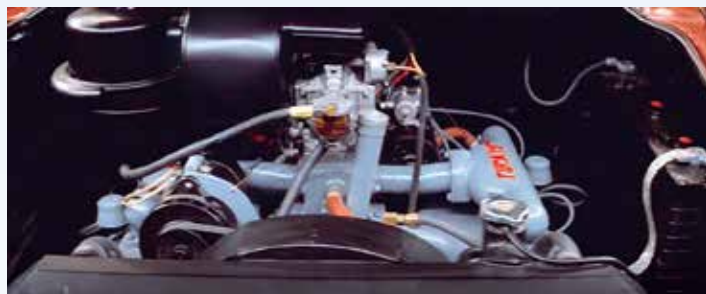

Dokonalost sama: Tucker 48 předstihl ty nejslavnější automobilky a jejich „objevy“ o desítky let – čalouněný střed volantu, čalouněné okraje přístrojovky, měkké obložení, k tomu bezpečnostní pásy!

A nějaké ty chybičky...

Přestože je životopisný snímek o Prestonu Tuckerovi jedinečný, ani tady nás tvůrci neušetřili pár zklamání z nekvality: určitě si všimnete některých vozidel z 30. let v druhém plánu (u chodníků apod.), která jsou čerstvě renovovaná, namísto přirozeného opotřebení. Na druhou stranu je na vrakovišti (točeném v kalifornském Pittsburgu) hromada teprve několik let starých modelů, ale zrezlých tak, jak je filmaři v 80. letech našli. To je nere-

álné, dobové záběry dosvědčují, že si i vraky mnoho let zachovaly mnohem netknutější podobu. Dalším faux pas je záběr na moderní vozidla v pozadí během triumfální jízdy Tuckerů 48. „Přehlídka“ začíná vínovým VW Rabbit Convertible, který se zamíchal mezi historické ocelové „herce“. Když se během jízdy spolehlivosti převrátí zelený 48, pravá přední poklice odlétne a nárazník téměř upadne. Vůz pak odjíždí s nasazenou poklicí a nárazníkem jako z továrny. Navíc je během nehody jas-

Zajímavý a pro Ameriku tehdejších let zcela netradiční pohled na neobvyklou pohonnou koncepci „všechno vzadu“ – s podobnými vizemi laškovaly koncerny i o deset let později, přežil jen Chevy Corvair

Ve skutečnosti s Prestonem a jeho přáteli cestovala trojice Tuckerů 48, filmový scénář si zjednodušil práci a vyslal do světa jeden exemplář. Některé filmové magazíny uvádějí, že letadlo je z „budoucnosti“

„Tucker tady a teď!“ Kéž by to byla pravda... Kdovi, jak by vypadaly Tuckery v polovině padesátých let, pak o deset let později. Preston by se naštěstí nedožil „hybridizace“ automobilové dopravy...

Šťastný úsměv sympatáka, kterému se splnilo předsevzetí. Volba Jeffa Bridgese nakonec byla šťastným rozhodnutím, možná by Jack Nicholson působil jinak (v rámci ostatních svých filmových rolí)

Celý den a noc kroužil náhodně vybraný produkční Tucker 48 s testovacím řidičem Offuttem po hliněném oválu. Zastavoval jen na tankování. Tohle všechno včetně zlomeného závěsu kola je zfilmovaná realita

Neovladatelné vozidlo se řítí do otáčky přes střechu – pokud si divák dá trochu pozor, všimne si nejen ještě kouřícího otvoru po vyhazovacím špaluku, ale i motoru vpředu (!) a dalších nepatřičností scénky

Pohonná konfigurace Tuckeru 48 nahrála efektnímu smyku zádě, ale divák tuší, že se blíží nějaký malér. A skutečně ano, podobně to podle dochovaných materiálů v Tucker Clubu of America bylo!

Přísluhovači jakéhokoliv režimu mají všude a za všech okolností dveře dokořán. Tak tomu bylo v době Prestona Tuckera, tak je tomu i dnes. Komu se nedostane intelektu či zručnosti, ohání se odznakem a mocí!

ně vidět ochranná klec uvnitř, motor vpředu (Studebaker) a otvor v podlaze na upevnění výsuvného prvku, ovládaného pyropatronou, určeného k vymrštění vozu na bok. No a pak už jen drobnosti – viz odraz štábu v naleštěné karosérii...

Milí čtenáři, došli jsme společně na konec příběhu s reálným podkresem, příběhu o jednom zneuznaném geniálním konstruktérovi. Pokud by se měly okolnosti vyvíjet jinak, možná by se Státy nezaprodaly asijskému importu výměnou za vlastní železný šrot, možná by budoucnost Tucker Corporation vypadala docela jinak a možná by nás nikdo nenutil kupovat vozy, které mají místo pořádných motorů jakési nejapné větší „monočláanky“.

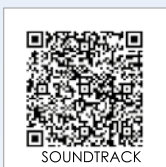
R.I.P. Preston Tucker!

TRAILER

MOVIE CLIP

SOUNDTRACK

ENG. SOUND

ENGINE

Text: J.F.K.

Foto: archiv autora a redakce, Tucker Automobile Club of America, Chicago Sun, Cinema, Rialto, Lucasfilm, Paramount, Eric Friedebach, Petr Bellinger

Po procházce v zamyšlení mezi dosud vyrobenými Tuckery se Preston za volantem stříbřitého 48 vydává na proslulou večerní honičku s policií. Jejich dva černé Fordy V8 přitom naprosto deklasuje

Stejně to byl triumf! Kolik dnešních lidí by si z Prestona mohlo vzít příklad? Nebát se dupnout si a ozvat se? Preston dosáhl svého, ale čeká ho neslavný závěr života v Brazílii a pak návrat do USA

Preston Tucker v plném rozsahu osvobozený, vyhrál boj s kompletem těch nejmocnějších. Jenže výroba Tuckerů 48 už se zastavila, poslední vozy byly smontované ze zásob vyrobených součástek. Co teď?

A tohle je ten dějinný okamžik: skutečný Preston Tucker na ramenou přátel a rodiny v okamžiku triumfálního ohlazení modelu 48. Všichni věřili, že je ty nejlepší časy ještě čekají. Přáli bychom jim to...

